

Debattredaktör: Margareta Gandy Telefon 08-736 56 87 Fax 08-736 58 15 E-post: debatt@di.se (Hela texten i meddelandet, bifoga ej fil, uppge även adress och telefonnummer)

Vad väntar justitiedepartementet på?

För över ett år sedan kom advokatkommittén med ett betänkande med viktiga förbättringar för en effektivare tillsyn av advokaterna. Men ännu har departementet inte reagerat på förslagen. När kommer propositionen? Det blir inte svårt att få majoritet i riksdagen för de centrala frågorna.

När Anne Ramberg, generalsekreterare i Advokatsamfundet, ska kommentera mina synpunkter på samfundet, tillgriper hon i sin senaste artikel den gamla beprövade metoden: höj rösten om argumenten är svaga. hon vet lika väl som jag att flera advokater som medverkat i oetiska förfaranden inte utslutits utan på sin höjd fått en varning eller erinran. Jag har i tidigare artiklar gett flera sådana exempel.

Men låt oss se vad advokatkommittén föreslog i sitt betänkande som kom i mars 1999 i syfte att reformera framför allt disciplinförfarandet.

När det gäller tillsynen över advokaterna föreslog kommittén att ordförande i disciplinnämnden ska vara eller ha varit ordinarie domare. Som i Danmark. I övrigt föreslås nämnden till antalet vara oförändrad – sju advokater och tre offentliga representanter.

Ett lika viktigt förslag som samfundet energiskt värjt sig emot är att offentlighetsprincipen tillämpas på den disciplinära verksamheten.

I dag är disciplinnämndens verksamhet näst intill hemlig. Endast en mycket begränsad krets av personer får del av nämndens beslut, nämligen advokaten som berörs av beslutet, Advokatsamfundets styrelse och JK!

Allmänheten får alltså inte information från samfundet vid förfrågningar om en viss advokat.

Argumentet från samfundets sida för att behålla den

Disciplinnämnden kommer att tvingas motiver sina beslut bättre om anmälaren får rätt att överklaga, framhåller STIG GUSTAFSSON, fd chefsjurist på TCO.

- Disciplinnämndens ordförande bör vara domare
- Disciplinärenden bör bli offentliga
- Anmälaren bör få rätt att överklaga disciplinnämndens beslut

fiskhet och man minskar eventuellt misstankar om otillbörliga kollegiala hänsyn, som kommittén också framhåller.

I Danmark, där samhällsrepresentanterna är i majoritet i nämnden, har det danska advokatsamfundet enbart

Gömd eller glömd i skrivbordslådan?

(SOU 1999:31 går att hämta på www.regeringen.se under SOU/Justitiedepartementet)

rättsliga området, både vad gäller tvister som handläggs vid domstolar och olika myndigheter och i fråga om utomprocessuell verksamhet.

Deras betydelse har dessutom under senare år stärkts på olika områden. När det gäller hanteringen av den allmänna rättshjälpen och konkursförvaltning har advokaterna också fått vissa uppgifter som innebär myndighetsutövning.

Dessutom råder advokatmonopol i ett viktigt hänseende, nämligen när det gäller rätten att bli förordnad till offentlig försvarare i brottmål.

En stor del av advokatverksamheten finansieras dessutom med skattemedel genom den rättshjälps som förekommer. Statens kostnader för rättshjälps i olika former

Vad väntar justitiedepartementet på?

För över ett år sedan kom advokatkommittén med ett betänkande med viktiga förslag för en effektivare tillsyn av advokaterna. Men ännu har departementet inte reagerat på förslagen. När kommer propositionen? Det blir inte svårt att få majoriteten i riksdagen för de centrala frågorna.

20

Di debatt den 29/9.

Stig Gustafsson hetsar mot Advokatsamfundet

Stig Gustafsson, tidigare chefs-jurist i TCO, har med grumliga motiv och lösa påståenden i ett par decennier svarat för en hetskamp mot Advokatsamfundet. I sitt senaste inlägg i Di den 29/9 känner han sig tydligen tvungen att återkomma. Advokatsamfundet och advokaternas fria roll, många gånger med stat och myndigheter som motpart, är en någel i ögat på honom. Så kan det inte få fortsätta. En övervakare måste tillsättas i form av en av regeringen utsedd ordförande i det Advokatsamfundets organ som drar upp riktlinjer för vad som är god advokatsed.

hällssystem. Rättsväsendet ska vara makthavarnas lydiga redskap, och den som inte är tillräckligt lyhörd ska brännmärkas.

Gustafsson har dessutom den här gången lite otur med tingen. "Lagens anda" är inte något entydigt begrepp, vilket väl illustreras av de olika åsikter som finns om Telias aktuella skatteplanering. Advokatsamfundet kommer inte att ge upp sin obundna funktion och är förvisst om att goda krafter i samhället inser värdet av en fri advokatkår.

ANNE RAMBERG
Generalsekreterare

Tidigare inlägg

Stig Gustafsson efterlyste den 29/9 en proposition från justitiedepartementet grundad på SOU 1999:31, "Tillsyn över advokater m.m.", som lades fram för över ett år sedan.

Övriga inlägg: 27/5, 8/6, 4/7, 13/7, 25/7, 3/8, 4/8, 19/8, 29/8, 1/9, 2/9, 5/9, 8/9 och 19/9.

Tankegångarna känns igen från totalitära sam-

Di Fredag 20 okt 2000

Kolla hos JK hur många som klagat på advokaten!

21

Justitiekanslersämbetet (JK) för ett register över antalet anmälningar mot advokater och omtalar också huruvida resultatet blivit erinran eller varning.

Någon anmälan kan alla ådraga sig. Men har advokaten förekommit ett par gånger det senaste året, ska man nog anlita annat ombud, även om anmälningarna inte lett till disciplinär åtgärd.

Det finns som bekant en stor gräzon, inom vilken Advokatsamfundet inte finner anledning sätta ner arvodet. Att som gräde på moset få en tvist om arvodet med sin advokat efter en förlikning med motparten är mer än de flesta orkar ta.

Hade jag haft kunskapen om JKs register tidigare i år, hade mitt val av ombud blivit annorlunda.

LARS-ERIK OLSSON
Civilekonom, Lund

resse. Men som advokatkommittén framhåller kan detta problem lösas genom att en sekretessprövning får ske från fall till fall.

Detta är ingenting ovanligt i andra sammanhang där känsliga uppgifter handläggs.

I dag kan bara Justitiekanslern, JK, och den berörde advokaten överklaga disciplinnämndens beslut. Kommittén föreslår att även anmälaren ska få sådan rätt.

En sådan ordning skulle ha flera fördelar. Dels skulle disciplinnämndens beslut i framtiden komma att motiveras utförligare – kvaliteten på verksamheten höjs.

I dag är motiveringarna ofta magra och i vissa fall saknar besluten helt motiveringar.

Vidare kan en bedömning av advokaters agerande vara av betydelse för skadeståndsanspråk, och med hänsyn härtill är det rimligt – framhåller kommittén – att den som drabbats av advokats handlande får en starkare ställning i disciplinförfarandet än han har i dag.

Advokatsamfundets argument mot en effektivare tillsyn har genom åren alltid varit detsamma: Sådana förslag medför att samfundets och advokaternas fria och oberoende ställning är i fara.

Argumentet användes i debatten om införande av samhällsrepresentanter i början på 1980-talet, och används nu när det gäller förslaget om en domare som ordförande i disciplinnämnden.

Med en fristående domare som ordförande blir det snarare så att man får bättre garantier för opar-

positiva erfarenheter, och man anser att det är en styrka att kunna hänvisa en missnöjd klient eller motpart till ett oavhängigt organ.

Utän jämförelser i övrigt kan man också hänvisa till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd som prövar frågor om disciplinansvar för bland andra läkare.

Där saknar läkarna representation. I den mån någon läkare finns med i nämnden, representerar han i regel sin fackliga organisation.

Nämnden består av en ordförande, som är jurist, och åtta samhällsrepresentanter.

En liknande nämnd som utövar tillsyn över revisorer har också en majoritet av samhällsrepresentanter.

Advokatsamfundet har alltid motsatt sig ett offentlighetsprincipen tillämpas på disciplinverksamhet och hävdar att samfundet är en privaträttslig organisation, och att den disciplinära verksamheten är en intern angelägenhet.

Men som kommittén framhåller är den verksamhet som samfundet bedriver i disciplinärenden myndighetsutövning, och därmed bör tryckfrihetsförordningens regler om allmänna handlingars offentlighet bli tillämpliga på verksamheten liksom sekretesslagen.

Samfundet har nu i sitt remissyttrande över utredningen något motvilligt accepterat offentlighetsprincipen.

När man bedömer advokatutlysningen bör man också ha i minnet att advokaterna har en central ställning på det

avser framför allt ersättning till advokater.

Samfundet har regler om god advokatsed som brukar åberopas till stöd för uppfattningen att allt står väl till. Men det är anmärkningsvärt att förhållandet till det allmänna inte fått någon framträdande plats i reglerna. Det är en brist som bör rättas till.

Bestämmelsen om god advokatsed bör kompletteras med en regel om att en advokat, samtidigt som han har rätt och skyldighet att lämna upplysning om gällande lagstiftning och dess anda och mening, också ska avråda klienter från att begå handlingar som strider mot lagens anda.

En revisor har en ännu längre gående plikt, nämligen att anmäla om ekonomisk brottslighet föreligger i ett företag som han reviderar.

Det är nu mer än ett år sedan advokatkommittén lämnade sitt betänkande, och vi väntar på en reaktion från justitiedepartementets sida. Det borde inte vara svårt att komma med förslag åtminstone i de centrala frågor som kommittén behandlat. Och det blir heller inte svårt att i riksdagen få majoritet för sådana förslag.

STIG GUSTAFSSON

Tidigare inlägg

27/5, 8/6, 17/6, 4/7, 13/7, 25/7, 3/8, 4/8, 19/8, 29/8, 1/9, 2/9, 5/9, 8/9 och 19/9.